

Вх. № 146 КД
 Дата 14.03.24г.

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
 МИНИСТЕРСТВО НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ

Рег. № 812100-4808, екз. № 1
13.03 2024 г.

ДО
 КОНСТИТУЦИОННИЯ СЪД
 НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

На № 91 КД/13.02.2024 г.

СТАНОВИЩЕ

от Калин Стоянов - министър на вътрешните работи
 по конституционно дело № 5 от 2024 г.

УВАЖАЕМА ГОСПОЖО ПРЕДСЕДАТЕЛ,
 УВАЖАЕМИ КОНСТИТУЦИОННИ СЪДИИ,

Във връзка с определение на Конституционния съд от 13.02.2024 г. по конституционно дело № 5 от 2024 г., образувано по искане на омбудсмана на Република България за установяване на противоконституционност на чл. 158, ал. 1, т. 1 от Закона за движението по пътищата (Обн. ДВ, бр. 20 от 1999 г.) (ЗДвП), в частта „...при условие, че водачът е изпълнил задълженията си по чл. 190, ал. 3, което удостоверява със съответните платежни документи“, предоставям на вниманието Ви следното становище:

I. По допустимост: искането, отправено до Конституционния съд от омбудсмана на Република България, е допустимо. Направено е от легитимен субект на инициатива съгласно чл. 150, ал. 4 от Конституцията.

С оспорената разпоредба се засягат права на граждани, ограничавани със закон - чл. 158, ал. 1, т. 1 от Закона за движението по пътищата (ЗДвП, обн. ДВ, бр. 20 от 05.03.1999 г., посл. изм. и доп. ДВ, бр. 13 от 13.02.2024 г.). Съгласно разпоредбата на чл. 158, ал. 1, т. 1 от ЗДвП, броят на контролните точки за отчет на извършваните нарушения се възстановява на водач на мотроно превозно средство, чрез частично увеличаване с 1/3 от максималния брой точки след

преминато допълнително обучение, но не повече от веднъж за срок от 1 година, при условие че водачът е изпълнил задълженията си по чл. 190, ал. 3, което удостоверява със съответните платежни документи.

II. По основателност: искането е неоснователно, поради следните съображения:

Управлението на моторно превозно средство (МПС) не е основно право на гражданите по смисъла на Конституцията и не е систематично свързано с правото на собственост (по чл. 17 от Конституцията) върху МПС. Конституционният съд може да прави преценка за пропорционалност при ограничаване на основни граждански права. Юридическият факт, пораждащ административнонаказателното правоотношение, винаги е човешка проява, която въздейства отрицателно върху цялостната система от обществени отношения, съществуващи в дадено общество към момента, в който се осъществява посегателството. Страни или участници в него са държавата, в лицето на нейните органи, овластени да засягат принудително законните права и интереси на нарушителя, и самия нарушител на законоустановените правила. Държавата като страна е овластена от законите да въздейства принудително върху правната сфера на виновния, като по този начин я засяга отрицателно. Нарушителят пък е задължен от законите да търпи всички правомерни действия на компетентните държавни органи, засягащи неговите права и интереси при осъществяване на административнонаказателната отговорност. Упоменатата отговорност принудително засяга съществени права и интереси на виновния, поради което правата както на държавните органи, така и на виновния са подробно уредени в законите. В кръга на административнонаказателната отговорност първото правомощие на държавата е да накаже нарушителя за негово неправомерно поведение, като му наложи наказание с влязло в сила наказателно постановление, фиш или електронен фиш или го ограничи с принудителни административни мерки, съобразно предвиденото в съответната норма и при спазване на съответните законови предписания, така че за конкретното нарушение да бъде наложено конкретно наказание, точно определено по вид и размер. Второто правомощие на държавата е да изпълни наложеното наказание, т. е. да подложи наказания на онези ограничения и лишения, които са предвидени в закона и които са съдържанието на наложеното наказание. В тази връзка не считам, че в основата на разпоредбата на чл. 158, ал. 1, т. 1 от ЗДвП стои икономически интерес за събиране на вземания на държавата. Посочената разпоредба би следвало да се разглежда в контекста на правомощието на държавата да изпълни наложеното наказание, налагайки ограничения с цел да се поправи и превъзпита нарушителят към спазване на закона и добрите нрави. Цитираната норма на ЗДвП третира понятието за изпълнение от водача на задълженията си по чл. 190, ал. 3, при възстановяване чрез частично увеличаване с 1/3 от максималния брой точки след преминато допълнително обучение. Съществено в случая е да се отбележи, че глобата като вид наказание е предвидена в разпоредбата на чл. 13 от Закона за административните нарушения и наказания, т. е. прилагането на разпоредбата на чл. 158, ал. 1, т. 1 от ЗДвП винаги е предхождано от неправомерно поведение на нарушителя, за което е наложено административно наказание глоба с влязъл в сила административен акт и недобросъвестно поведение от негова страна по отношение доброволното му изпълнение. Освен посоченото, следва да бъде отбелязано, че за разглежданата норма е предвиден и краен срок на действие, а именно водачът да е изпълнил задълженията си по чл. 190, ал. 3 от ЗДвП, което удостоверява със съответните платежни документи, т. е. до осъществяване на добросъвестно поведение от страна на нарушителя по отношение изпълнение на наказанието глоба, наложена

му за извършено от него административно нарушение. В тази връзка цитираната разпоредба от ЗДвП следва да бъде разглеждана през призмата на обективен, реален и законов механизъм за изпълнение на наложеното административно наказание глоба, без наличието на който би се стигнало до неефективност при реализация на целите на наказанието и безнаказаност. В основата на този законов механизъм стои основният принцип, възприет от българското законодателство, че никой гражданин не може да черпи права от свое неправомерно поведение. В този смисъл следва да бъде отбелязано, че освен права и законни интереси, основният закон на Република България прокламира и определя задължения за гражданите, а именно да спазват и изпълняват Конституцията и законите, да зачитат правата и интересите на другите, както и да заплащат данъци и такси, установени със закон. Необходимо е също така да отбележим, че наложените глоби подлежат на съдебен контрол, т.е. налице е средство за защита срещу тях. Изложеното до тук характеризира разпоредбата на чл. 158, ал. 1, т. 1 от ЗДвП, като ограничение на основните права и интереси на гражданите, което отговаря на всички условия, възприети в практиката на Конституционния съд и Европейския съд по правата на човека, а именно: предвидено е в закон, наложено е с ясна правна норма с предвидими последици, преследва реализация на предупредителната и превантивната функции на наказанието в защита на обществените отношения, осигуряващи безопасността на движението по пътищата в контекста на засилващото се социално недоволство, като е постигнат баланс между засягането на индивидуалното право на личен живот и обществения интерес.

В заключение се налага единствения правилен извод, че разпоредбата на чл. 158, ал. 1, т. 1 от ЗДвП не противоречи на Конституцията на Република България и нейното действие в българската система на правото следва да се запази и занапред.

